

skalde sige: Nei Tak, saa gaa vi. — Kunde vi faae en Lov, som vilde fremme den gode, gamle Skik, saa vilde jeg være med til den. For mig staar det saaledes, at kunde vi komme til, at Lyendet fik saa meget tilovers for Disciplin og for Bevarelsen af de gode gamle Skikke, at det holdt paa dem, saa kunde vi maasse spare, naar Loven om den militære Tjeneste kommer til Behandling, at give en Bestemmelse om den sorte Kofarde. Naar Folk ere vante til lidt Disciplin fra deres unge Dage, saa kunde vi maasse blive enige med det ærede Medlem om, at saa behøvede vi ikke den sorte Kofarde og de andre Straffe. Men maasse det ærede Medlem til den Tid vil blive mere konservativ, end jeg da er, men i det givne Dieblit er jeg vel unægtelig den mest konservative. — Naar visse Endringer blive foretagne, skalde jeg være villig til at gaae med til denne Lov, men det er for at faae en Lov, hvor det, som jeg kalder en Ustik, kunde blive forhindret, at jeg vil være med. (Berg: Der staar ikke Noget om det i Loven!) Det ærede Medlem fra Veile Amts 2den Valgkreds siger, at der staar ikke Noget derom i Loven. Det veed jeg meget godt, men det ærede Medlem veed ogsaa, at det, som Loven skalde tilfigte med Hensyn til Lyendeforholdet, som nu har viist sig at være saaledes, at Lyendet kan løbe af Tjenesten til hvilkensomhelst Tid, naar det finder for godt. . . (Stemmer: Det er ikke Tilfældet, det kan Lyendet ikke.) Udviklingen har viist sig at være saaledes, at der ikke er mange Husbønder, som holde af at sagsøge Lyendet, naar det er løbet sin Vej. Der er forskjellige Grunde dertil; dels anbefaler det ikke en Husbond, at han lever i Proces med sine Tjenestfolk og forfølger dem, og dels er der ikke Meget at søge hos dem, naar de have forladt deres Tjeneste; men det er dette Forhold, som Loven skalde tilfigte at afhjælpe noget, og det er det, som jeg vil være med til at bidrage til.

Buff: Da det ærede Medlem fra Stive (Chr. Jensen) henvendte sig saameget til mig, tror jeg ogsaa, jeg skylder ham at gjøre en ganske kort Bemærkning. Jeg tror nu rigtig nok, at vi i denne Sag staa hinanden saa fjernt, at det vil være lidt vanskeligt for os at blive enige. Naar det ærede Medlem kom ind paa at tale om den sorte Kofarde, saa forekommer det mig, at dette ligger grumme langt borte fra den heromhandlede Sag. Hvis det ærede Medlem en Gang ser mig under de militære Straffeloves Behandling foreslaa den sorte Kofarde, saa kunde det være tidsnok for ham at komme med Bemærkninger derom. Jeg kan ikke sige Andet, end at det forundrede mig i højeste Grad at høre det ærede Medlem fra Stive udtale sig om de Fremstrid, som denne Lov har gjort ved den Skikkelse, hvori den nu er kommen, til os fra Landssthinget, men da jeg kun

agter at gjøre en kort Bemærkning, skal jeg blot nævne een Ting, som det ærede Medlem for Rjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holtstein) forøvrigt saa godt fremdrog, og som det ærede Medlem for Rjøbenhavns 1ste Valgkreds (Rimestad) vilde søge at forklare, at han tog feil i. Jeg tror nu nok, at jeg vil blive Ojenstand for den samme Dom som han, og som ogsaa det ærede Medlem for Ribe Amts 1ste Valgkreds (Kruze) blev underkastet; jeg kan i alt Fald ikke forstaa den Bevisførelse, som det ærede Medlem gav. Det er ikke muligt for min Lægmandsforstand at begribe Andet, end at det er et Tilbagestrid, som er foregaaet i § 9, hvor Bestemmelsen om „den anden Part“ er kommen ind, og det skal jeg sige det ærede Medlem fra Stive, at, om ingen anden Ting forundrede mig, saa forundrer det mig, at det ærede Medlem, hvis Ketsind jeg privat kender, ikke vil være med til, at Sol og Wind skal deles lige mellem begge Parter.

J. A. Hansen: Jeg havde ikke tænkt paa at tage Ordet i denne Sag, men forskjellige Ytringer, der ere faldne fra flere ærede Medlemmer, som sædvanligvis ere mine Meningsfæller, gjøre, at jeg, da jeg ikke er enig med dem, har fundet mig foranlediget til at sige nogle saa Ord. Jeg vil ikke — allermindst da Tiden er saa langt fremrykket — indlade mig paa at tale om Lovens Enkeltheder, men jeg vil udtale mig om den Tendent, som jeg antager, at Loven tilfigter at fremme, og som det forekommer mig, at flere Talere noget for stærkt have gaaet imod. I Spørgsmaalet om, hvorledes man vil stille sig til Ufsnitte om Fæstemændene, kunde jeg nærest være tilbøjelig til at slutte mig til, hvad det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) sagde; men med Hensyn til den sidste Del af Lovforslaget forekommer det mig, at man fra flere ærede Talere har hørt Meninger udtale, som syntes at gaa ud fra en Betragtning af Lyendeforholdet, Forholdet mellem Husbond og Lyende, som vedvarende patriarkalsk. Naar det var Tilfældet, at et patriarkalsk Forhold bestod i større Almindelighed mellem Husbond og Lyende, vilde de have fuldstændig Ret i, at saa behøvede vi ikke Loven. Men for dette Forhold, hvor det finder Sted, vil, om vi ogsaa faae Loven, denne ikke have nogen Buktning, thi det erkjender jeg, at et saadant Forhold mellem Husbond og Lyende som det, der er bestrevet af flere ærede Medlemmer, er det ønskeligste, er det snukkeste og det bedste, og mellem de to Parter i et saadant Forhold behøves der ikke nogen som helst Lovbestemmelse, og de Lovbestemmelser, der ville blive givne for Andre, ville ikke faae Indflydelse der. Men det gaar her, som det gaar i alle borgerlige Samfundsforhold, at man giver Love for andre Forhold, man giver en Lov, hvor det er nødvendigt at have en Lov,